

ЕЛЕКТРОННИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Вовчук І.С.

Колем дитина стає школярем, перед кожним учителем початкових класів, перед батьками гостро постає питання: «Як же краще розвивати її здібності, як правильно готувати до сприйняття досить складного навчального матеріалу?». Дуже часто батьки, вихователі та вчителі впевнені, що досить навчити дитину читати, писати, рахувати і ніяких проблем з навчанням не буде. Але дуже часто трапляється таке, що дитина, яка вміє читати, лічити та писати, прийшовши до школи, поступово знижує свою успішність. Що ж сталося? Виявляється, вона не вміє ні думати самостійно, ні міркувати, ні аналізувати, ні порівнювати предмети та явища, у неї недостатньо розвинуті увага і пам'ять, зорове і слухове сприйняття. Для того щоб підтримувати і розширювати набуті знання, уміння та навички молодших школярів, нами розроблено електронний посібник «Еврика». Мету посібника можна сформулювати так: розвинути за допомогою цікавих завдань пізнавальні здібності, навчити самостійно думати, порівнювати, міркувати.

Використовуючи інноваційні технології вже з дошкільного віку, ми розвиваємо пізнавальну активність, впевненість дітей у своїх знаннях і вміннях. Методично правильне використання у цьому курсі різноманітних методів, форм і прийомів забезпечує єдність триєдиної мети: дидактичну, розвивальну і виховну. Результативність такого підходу забезпечується тим, що дітям подобається все нове і цікаве. Саме одноманітність у проведенні уроків не дає можливості учневі розкрити себе повністю, зупиняє розвиток творчого потенціалу.

Впровадження цього курсу передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор і спільне вирішення проблем на основі аналізу обставин та відповідної ситуації. Діти вчаться бути демократичними, спілкуватися з однолітками, конструктивно мислити, приймати продумані рішення.

Слід пам'ятати, що розумовий розвиток дитини — це не тільки отримання певної суми знань, але й творчий підхід до процесу пізнання довкілля, розвиток пам'яті, мислення, уяви та оволодіння певними засобами, прийомами для цього. Лише тоді дитина навчиться самостійно засвоювати знання, стане розумною, творчо мислячою людиною. А в основі діяльності на уроках з логіки повинна бути гра. У грі легше засвоюються знання, уміння, навички, за допомогою ігрової ситуації легше привернути увагу учня, він краще запам'ятовує матеріал. Саме тому практично всі завдання в цій програмі носять ігровий характер.

У віці, коли інтенсивно розвивається мова дитини, збагачується активний та пасивний словник, формується культура мовлення, дуже важливо, щоб моло-

дші школярі, виконуючи завдання, училися розмірковувати, пояснювати, чому вони роблять саме так. Працюючи за цією програмою і виконуючи завдання в зошиті — посібнику «Еврика» з РТЗ, діти будуть:

- порівнювати предмети між собою;

Завдання. Розглянь малюнки. Знайди 10 відмінностей (рис. 1).

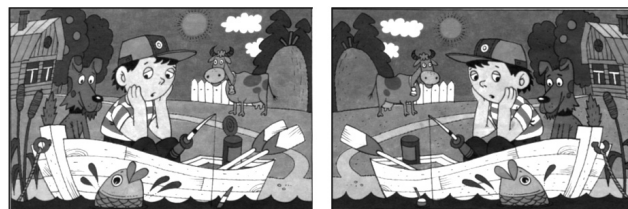

Рис. 1

- класифікувати предмети і явища, підбирати узагальнюючі слова до груп предметів;

Завдання. Розглянь малюнки. Знайди зайвий. Як можна назвати одним словом кожену групу предметів? Запиши звуко-буквений аналіз цих слів (рис. 2).

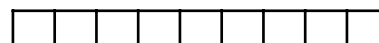
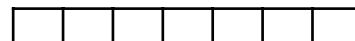
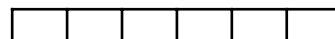

Рис. 2

- установлювати приналежність предмета до тієї чи іншої групи, знаходити «зайвий» предмет, який не входить до даної групи;

Завдання. Розглянь малюнки. Назви предмети, а потім з'єднай їх лініями у відповідні пари (рис. 3).

- відгадувати предмети за описом;

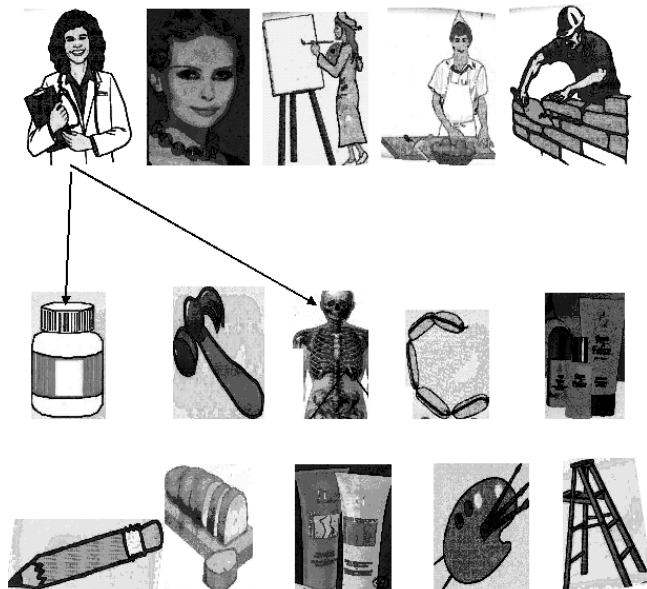

Рис. 3

Завдання. Хто це? Що це? Відгадай! (рис. 4).

Рис. 4

Білий стовбур, струнка, висока...

Холодний, білий, пухнастий...

Зелений, соковитий, довгий ...

Кругленький, маленький, скаче ...

- вибудувувати послідовність подій;
- визначати й доводити спільне та відмінне в ознаках та явищах;

Завдання. Назви ознаку кожного предмета. А предмет з протилежною ознакою намалюй (рис. 5).

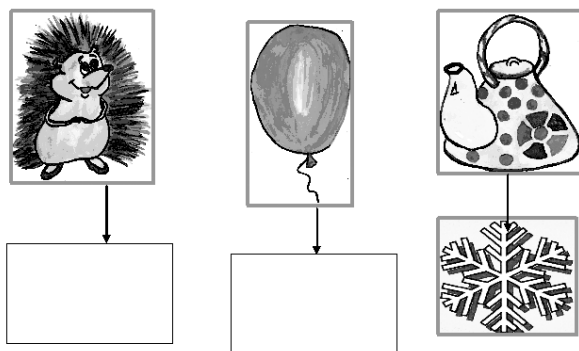

Рис. 5

- усвідомлено сприймати завдання вчителя;
- творчо мислити;

Завдання. Марічка гуляла у садочку.

Спробуй скласти декілька римованих рядочків за малюнком (рис. 6).

- формулювати власні висновки;

Рис. 6

Завдання. Микола взяв без дозволу у матері її улюблений календар з репродукціями природи і переплутав усі місяці року (рис. 7).

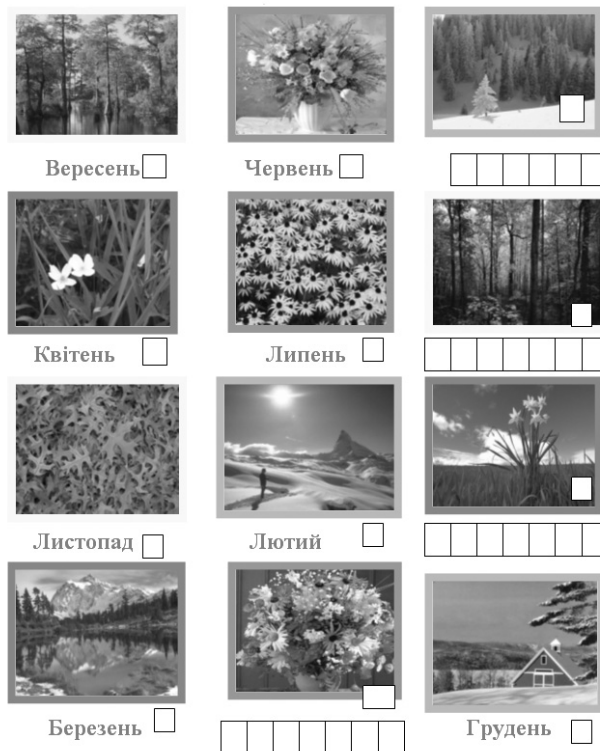

Рис. 7

1. Допоможи йому правильно розташувати порядкові номери місяців. Допиши пропущені назви.

2. Поясни Миколі, чому він вчинив неправильно (використовуй такі слова: без дозволу, матуся, вчинив, засмучена, неслухняний, розсипав, скласти, вибачення, порозуміння, соромно).

3. Чому тебе навчила ця історія з Миколкою?

4. Серед твоїх знайомих є такі «Миколки»?

- розвивати дрібну моторику рук, логічне мислення, пам'ять, увагу, кмітливість, спостережливість.

Крім вищезазначеного, наведемо ще деякі переваги цього курсу:

- користуватися зошитом — посібником «Еврика» можуть як вчителі, вихователі груп подовженого дня, так і батьки;
- у роботі можуть бути задіяні всі учні групи або класу, також можна працювати парами, групою, командою, індивідуально;
- учні вчаться працювати, формується доброзичливе ставлення до опонента, уміння аргументувати свою точку зору;
- створюється «ситуація успіху»;
- за короткий час опановується багато нового матеріалу;
- формуються вміння знаходити альтернативні рішення проблем тощо;
- зошит можна використовувати як для факультативних занять, так і вибирати окремі завдання для всіх предметів у початковій школі.

Апробація деяких елементів даного посібника дає підстави стверджувати, що в процесі роботи з ним включається творчий потенціал дитини, що не є автоматичним вкладанням навчального матеріалу в голову учня. Це напружений креативний процес.

Для кращого засвоєння матеріалу пропонуємо використовувати такі вправи: аналогія, обговорення, дебати, дискусії, «мозковий штурм», «божевільні ідеї», «крилолами», асоціації, мозаїка, «коло» знань, стратегії невеликих груп, мале групове відтворення, сімейні історії, «друзі про мене», «хвилина мого життя», колективна взаємодія, важкі ситуації, рольова гра, мовленнєві ігри тощо.

Я цілком свідомо та обґрунтовано рекомендую використовувати на практиці інтеграцію, бо саме такий тип уроку сприяє всебічному розвитку учнівської особистості в процесі формування передбачених програмою знань, умінь та навичок, і водночас — вихованню в учнів людських чеснот, бажання творити, уміння помічати красу довкілля. Крім того, навчальний матеріал завдяки такій формі уроку сприймається маленькими школярами легше, бо їхня заціка-

вленість не зникає через втому, адже у разі інтеграції тип діяльності учнів постійно змінюється. Отже, ефективність навчання зростає. Також рекомендуємо проводити дослідницьку роботу (пошук та опрацювання матеріалів за завданням учителя).

Найголовніше, на мій погляд, — домогтися повного злиття різних видів діяльності, їх узгодженості, аби викликати та підтримувати творчу реакцію дитини, активізувати її пізнавальні можливості, досягти органічного поєднання логіко-понятійного та емоційно-образного компонентів у процесі пізнання. Перспективність цього методичного підходу полягає передусім у тому, що він дає змогу нівелювати слабкі сторони предметної системи навчання, подолати розрізненість, фрагментарність у сприйнятті довкілля та явищ.

У будь-якому разі слід запобігати тиску зі сторони вчителя. Урок повинен проходити емоційно, не можна припустити повного згасання зацікавленості учня. Якщо навіть полегшений варіант завдання важкий, запропонуйте найпростішу вправу, щоб дитина не втратила впевненості у своїх силах. Заохочуйте не тільки вдаль рішення, але й спроби дітей подолати труднощі. Звертайте увагу на найменші успіхи, нехай навіть незначні.

Наша головна мета — не дати дитині втратити інтерес до навчання! Підходьте до уроків творчо, використовуйте знання та життєвий досвід дитини, не забувайте, що навчання — новий, складний для першокласника процес і деякі труднощі цілком природні.

Пам'ятайте:

- усі діти мають різний рівень розвитку мислення, пам'яті, уваги, мовлення і ми зобов'язані підняти цей рівень якомога вище;
- увага для молодших школярів дуже необхідна у процесі навчання, для її розвитку слід використовувати технічні засоби навчання та різноманітні навчальні посібники;
- інколи дітям легше запам'ятати досить складний матеріал, ніж елементарні речі.

★ ★ ★

ПОРАДИ ЩОДО РОБОТИ НА ПК

- Установіть комп'ютер так, щоб монітор і клавіатура знаходилися прямо перед Вами. На екран не повинні попадати прямі промені світла.
- Бажано, щоб стілець повертався й мав зручну спинку.
- Не користуйтеся монітором із частотою оновлення менше, ніж 75 Гц. Його роздільна здатність повинна бути не менше 800*600. Добре захищений монітор створює незначне електромагнітне поле. Проведіть тильною стороною долоні на відстані кількох

міліметрів від монітора. Якщо Ви не відчуваєте тріскотіння, то це означає, що монітор гарний.

- Монітор повинен знаходитися від Вас на відстані 60–70 см на 20° нижче рівня ока.
- Відпочивайте від роботи на ПК кожні 20–30 хв., а загальний час роботи на добу, бажано, щоб не перевищував 4 години.
- Користуйтеся темним шрифтом на світлому тлі екрана. Обирайте крупний розмір шрифту.
- Періодично робіть вправи для очей: повертайте очі спочатку по часовій стрілці, потім — проти.

★ ★ ★